

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

Makedonska Tribuna ~ Macedonian Tribune

ORGAN OF THE M. P. O. of THE U. S. and CANADA

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКИУЪ ПОЛИТИЧЕСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ВЪ С. Ш. И КАНАДА

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER, FEBRUARY 11, 1927, AT THE POST OFFICE AT INDIANAPOLIS, IND., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879

ГОДИНА 13, БРОИ 659 5 ОКТОМВРИИ, 1939 ГОДИНА

ADDRESS: 20 SOUTH WEST STREET, INDIANAPOLIS, IND. PHONE: RILEY 2157

VOLUME 13, NUMBER 659

OCTOBER 5, 1939

СПОМЕНИ ЗА ВЛАДО ЧЕРНОЗЕМСКИ

(По случай 5 години отъ героичния му подвигъ)

(Кореспонденция отъ Стария край)

Една вечеръ замръкнахъ въ едно отъ ония планински села на Македония, което лежи сгущено въ горнитѣ пазви на една отъ най-красивитѣ и легендарни македонски планини. Бѣше късно лѣто. Отъ югъ лѣхаше бѣломорски вѣтъръ, който пръвѣше нощта приятно топла. По билото на далечнитѣ планини догаряше последната огнена дия на залѣзлото слънце. Изъ въздуха се носѣше миризмъ на прѣсно покосено сено. Високо надъ неравния планински пѣтъ, който водѣше право въ селския мегданъ, се издигаше облакъ сиво-жълтеникавъ прахъ: стадата се връщаха отъ пасбищата си, предвождани отъ рунтави и добре охранени песове.

Отбихъ се въ къщата на единъ отъ организационнитѣ водители. Тамъ бѣха дошли преди мене и други хора. Между тѣхъ имаше стари дейци, които познаваха всички пѣтеки на Малешевско, Кочанско, Шипско и Струмишко и които презъ живота си бѣха преминали прежеждия каквито рѣдко човѣкъ може да си представи. Имаше и млади бойци въ очитѣ на които искрѣше пламъка на една решителност каквато само революционната история на Македония може да запише. Поздравихъ всички и седнахъ при една група отъ по-младитѣ хора.

Бѣше годишнината на Тодоръ Александровъ. И, естествено, разговора се водѣше около личността и дѣлото на «Старио», както обикновено бѣ известенъ между своитѣ другари този строгъ, мѣдъръ и смѣлъ водител на Македония. Едни припомняхъ епизоди изъ личния му животъ, други описваха какъ сж действували заедно съ него изъ планинитѣ на поробена Македония, трети проклинаха за стотенъ пѣтъ може би коварната ржка на мракобѣсната измѣна, която затвори въ гроба така рано този великъ синъ на Македония.

Седналъ кръстомъ нозѣ, близо до карабината си която бѣ опрѣна на стената, бѣше единъ на срѣдна възраст човѣкъ, който повече отъ времето мълчеше. Имаше набити плещи, отворенъ искренъ погледъ, широко лице по което бѣха опнати черти които издаваха хладнокръвие. На думитѣ на старитѣ той отдаваше особено внимание: поглѣщаше всичко което тѣ говорѣха, а очитѣ му издаваха унесѣтъ който владѣше въ момента душата му. Познахъ го веднага, че е Владо Черноземски. Виждахъ го бѣхъ и други пѣтъ. Приказвали бѣхъ често за разни нѣща и за разни случки. Интересътъ му бѣ голѣмъ не само къмъ сдѣбата на Македония, но и къмъ всичко, което става въ Европа.

Между другаритѣ си той се ползуваше съ името на голѣмъ смѣлчагъ, обаче никой не знаеше точно какви граници може да приеме неговата смѣлостъ. Макаръ въ походката си да бѣ малко бавенъ, леко приведенъ, при дѣло той бѣ бързъ и неимовѣрно съобразителенъ. Обичаше да третира философски въпроси, да се занимава и да глѣкува библейски мѣдрости и да води, особено презъ последно време, живота на аскетъ. Отказалъ се бѣ отъ цигаритѣ и спиртнитѣ напитки.

Нашиятъ разговоръ и работа продължиха до късно. И когато много отъ гоститѣ си отидоха, останахме нѣколко души на приятелска беседа. Не ни се

спѣше и всички излѣзохме на дългия чардакъ, който бѣ навесенъ отъ горния катъ на къщата. Нощта се бѣ спуснала отдавна вѣнъ и бѣ обвила съ синитѣ си мрежи селото. Нѣкъде на хоризонта месеца се мѣчеше да пробие съ бледата си свѣтлина единъ продълговатъ облакъ, успоредно навесенъ надъ гребенитѣ на едва доловимитѣ далечни планини.

Сега се яви охота у Владо да говори. Нея нощъ той говори много и ни разказа за мѣката, която бѣ спотаена въ душата му:

Билъ изъ шипскитѣ села съ една малка революционна група. Единъ день войводата изпратилъ него и близкия му другаръ да влѣзатъ въ едно отъ селата и накажатъ единъ предателъ. Преди да стигнатъ селото, Владо и другарътъ му, решили да причакатъ въ лозята бащата на другаря му и отъ него да получатъ сведения за положението въ селото. Скрили се въ лозята и дълго чакали. Привечеръ дошелъ стариятъ баща съ кошница въ ржце да набере грозде. И точно когато откъсналъ единъ гроздъ и му се радвалъ, излиза синъ му за да му се открие. Бащата, невидѣлъ дълго своя синъ, отначало не повѣрвалъ, че е той. Виждайки го въоръженъ, той помислилъ, че сѣрбитѣ му правятъ нѣкакъвъ капанъ. Затова отказалъ дори да се обърне и поелъ пѣтя къмъ селото. Едва когато билъ достигнатъ отъ двамата, той повѣрвалъ, че тѣ сж хора на организацията и ги приелъ на заслонъ.

При другъ случай Владо се отдѣлилъ отъ четата съ двама другари и презъ планинскитѣ долове ги завелъ до развалинитѣ на едни малки колиби, прѣснати изъ ридищата. Съ сълзи на очи той имъ разказалъ, че това е мѣстото дето родитѣ му е живѣлъ отъ дълги години и че сега всичко е било сторено прахъ и пепелъ отъ новитѣ поробители. Клетва далъ да отмъсти. Клетва примѣсена съ горчиви сълзи и отровна отъ страдания душа.

Той разправи и други свои преживѣлици, па накрай засили гласъ и се провикна: «Въ Женева има Общество на Народитѣ. То се грижи да защити животнитѣ, ала досега нищо не е сторило да защити нашия беденъ и измѣченъ народъ. Ние по-долу отъ животнитѣ ли сме поставени?» Скрѣсна зѣби, сви устни и замълча. Жаждата за правда мѣчеше душата му. Месецътъ бѣ преминалъ презъ облака и спокойно плуваше по тъмно-синьото небе. Бѣше ведра, спокойна, чудна нощъ каквито само недрата на македонскитѣ планини иматъ.

Това бѣ последната ни среща. Друга срѣща нѣмахме. Не много дълго следъ това той се възвиси по стрѣмния пѣтъ на Голгота и стигна тамъ отдето се минава въ вѣчността. Владо изпълни клетвата си предъ Македония. Затова тя го обгърна съ безпредѣлната си обичъ. Казватъ, че коститѣ му били скрипти нейде изъ марсилскитѣ гробища, за да не можела незнайна ржка цвѣтъ да сложи на гроба му. Единъ день, и той не е далече, Македония ще издири неговитѣ кости, за да ги постави въ най-светия си храмъ — пантеонътъ на македонскитѣ борци. Дотогава, спи юнако спокойно! Дѣлото живѣе и заедно съ него живѣе и Македония!

Бръгалнички